

Transcript van de preek van Pater Mathieu Wagemaker op 22-01-2023.

Dierbare Vader Abt, broeders, dierbare vrienden en vriendinnen,

Het is vandaag een grote dag. Een nieuwe feestdag. We kenden eigenlijk het grote feest van het sacrament des Heren op de donderdag na Pinksteren. Maar sinds een paar jaren is er eigenlijk een pedant van gekomen. Deze derde zondag van het jaar is de zondag van het Goddelijke woord. Er is een zekere analogie. Zoals het sacrament naar de consecratie in brood en wijn werkelijk het lichaam en bloed van Christus is, de theologen noemen dat res et sacramentum, het teken en de werkelijkheid zijn daar ten volle, wachten ze nog om vervuld te worden in de communie. Zo is dat ook in het woord van God. Paus Benedictus heeft in een document ook een vergelijking gemaakt tussen het worden van Jezus in de schoot van Maria en het worden van de Heilige schrift in de schoot van de kerk. Zoals de Heilige Geest over Maria vaardig is, en zo zij de moeder kon worden van de Heer Jezus, van het woord wat in haar schoot geboren wordt. Zo ook, zei hij, werd de Geest over de apostolische kerk vaardig en zo is uit haar de schrift, het woord van God geboren. Maar dat woord van God is re set sacramentum in een zekere zin. Dat wil zeggen dat het daar ligt om gelezen te worden, om begrepen te worden. Tegelijkertijd draagt het alles wat God met ons wil delen in zich. Zijn woord! Maar dat komt pas tot vervulling wanneer het wordt beluisterd en gehoorzaamd. Grote gebod wat Israël mee krijgt, is Sh'ma Yisrael. Israël luistert en wees gehoorzaam. Dat wil zeggen, geef je over aan het woord dat je hoort.

Wij hebben 5 zintuigen maar de 2 zintuigen die wij het meest gebruiken, althans het meest mee bekend zijn en onmiddellijk aan denken, is ons zicht en ons gehoor. Samen geven ze ons zoveel informatie, zou men kunnen zeggen, over onze zintuiglijke wereld. Toch is er één groot verschil. Wat wij zien komt als het ware direct bij ons binnen maar wat wij horen komt in ons hart. Wanneer het in ons hart komt, is het niet alleen iets wat tegenover ons staat: "U bent daar ik zie U. U ziet mij ik ben hier". Maar wanneer een woord gesproken wordt dan komt dat via onze oren en onze trommelvliezen onmiddellijk in ons binnenste naar binnen. Dat penetreert letterlijk door ons trommelvlies naar ons begrip en naar ons hart. Het woord is bedoelt om van binnen, van binnen naar binnen te communiceren. U weet net als ik hoe moeilijk het soms is om onder woorden te brengen wat je echt vindt en wat je echt voelt. Toch kan 1 woord alles in je veranderen. Kan 1 woord wat je van een ander ontvangt je volkomen een nieuwe blik, een totaal nieuw begrip van de werkelijkheid geven. Hoe bijzonder is het alleen niet die eerste keer. Dat moment dat je hebt uitgekozen om tegen je vrouw te zeggen: "Weet je, ik hou zoveel van je. Ik geef mijzelf aan je". Wat heeft ze in dat woord niet gehoord en wat is daar uit niet voortgekomen.

Het woord ligt daar. Het is aan ons geschonken en het is hier in ons midden. Het is zoals de heilige kerk zegt allereerst hier aanwezig in het sacrament dat wij vieren. Christus zelf die op de avond voor zijn lijden en dood brood en wijn nam, daarover een groot zegegebed heeft uitgesproken om het aan ons te geven met de woorden: "Dit is mijn lichaam, dit is mijn bloed tot vergeving van de zonden. Zo ben ik u midden. Doe dit om mij te gedenken." Maar dan is Hij ook in ons midden in de doop die we hebben ontvangen. In het Heilig vormsel dat we hebben ontvangen omdat het daar Christus zelf is die doopt. Christus zelf, de Geest zelf, is die ons bezielt. Er is aan ons iets gebeurd. Maar dan is Hij ook aanwezig in ons. Die luisteren naar zijn woord en die dat woord op onze lippen nemen om het aan de God terug te geven wanneer we Psalmen zingen en liederen en gebeden zeggen. Zo is Hij hier de levende om te ontmoeten. Want wij mensen, wij ontmoeten natuurlijk geen woord. Wij ontmoeten geen woorden. Wij lezen geen teksten. Wij houden geen boeken vast. Dat doen we allemaal wel, maar wat wij proberen te doen, wat we daarin zoeken en wat we daarin verlangen, is om iemand te ontmoeten. Om zelf iemand te worden. Om ons zo te verrijken dat onze persoonlijkheid tot zijn volle mensenmaat komt. We doen dat dus omdat we dat niet uit onszelf kunnen. We hebben steeds het woord van een ander nodig om zelf te groeien, onszelf te leren kennen, om nieuwe inzichten op te doen, onszelf te toetsen, om te spreken, te luisteren. Wij zijn mensen diep verbonden. Wij zeggen wel ik maar wij bedoelen wij. Wie ben ik als er geen jij is om aan te roeren? Om naar te luisteren. Wat ben ik afschuwelijk als mensen alleen maar spreken over ik en het altijd over ik gaat. Dat woord van God leert ons allereerst dat wij een wij zijn. Wij verstaan elkaar.

Wij beluisteren elkaar in een woord dat ons hart heeft open gelegd. Dat ons een nieuw perspectief heeft gegeven. Dat ons samen brengt. Wat je doet spreken, dromen, zingen, vertellen, zwijgen in een nieuwe taal. Het eerste wat de Schrift met ons doet, en de Schrift dat is de Bijbel, dat is ons een nieuwe taal leren. Als je elke dag de Schrift leest zoals wij Christenen dat zouden willen doen, als je elke de Schrift hoort, zingt, uit spreekt en bidt zoals wij monniken dat de hele dag doen, en wij eigenlijk als Christenen allemaal, dan wordt dat een nieuwe wereld waarin wij huizen. Wij krijgen daardoor nieuwe beelden. Wij krijgen daardoor woorden. Wij krijgen daardoor een gemeenschappelijke nieuwe wereld. In die wereld kunnen wij uitdrukken wat wij anders niet kunnen. Namelijk uitdrukken wat Jezus aan ons vraagt, wat Hij ons aan biedt: Het Rijk van God. Waar je alles voor over hebt.

Er zijn mensen die zijn geweldige sportlieden. Die zien misschien een finish. Die zien misschien een geweldig ere podium. Die willen daarvoor gaan. Die doen daar alles voor. Wat je ervoor doet, dat ere podium, die finish, die nummer 1 worden, gebeurt door alles te geven wat je hebt. Door eerst alles niet te doen wat je niet moet doen om je conditie te verminderen, je concentratie te verminderen om vervolgens je te trainen, je wedstrijden te doen. In dat alles wordt die finish zichtbaar. Wordt dat bereikt en is dat tegelijkertijd de drive van heel je leven. Jezus zegt daarom: "Bekeert u en geloof in het Rijk van God". Want het is je finish. Dat is je alles. Het is de wetenschap die wij hebben, dat dit leven een doortocht is naar een vervulling die ons volkomen te boven gaat. "Wat geen oog heeft gezien, wat geen oor heeft gehoord, wat in geen mensenhart is opgekomen. Dat heeft God bereid voor wie Hem lief heeft." We worden genoemd: "zalige mensen". We hebben een uitzicht dat ons optilt uit het gewone van elke dag. Waardoor we niet zomaar eten om de volgende dag weer te halen, maar om een onwaarschijnlijk einde te bereiken: Zaligheid, eeuwig geluk, werkelijke voltooiing, alles omvattende verbondenheid. Een wij waarin geen hij, zij en het meer bestaat. Een Licht waarin dat heel persoonlijke van ons zo vervuld is, dat wij helemaal zijn wie Hij is: zoon of dochter van God.

Geloof! Geloof in het Rijk van God en leef daar zo naar dat je helemaal niets doet wat je daar vanaf haalt, en alles doet wat je er naartoe brengt. Dat is het Woord van God in ons en voor ons. Daarom heeft het tweede Vaticaans concilie opgeroepen, ons gesmeekt, ons indringend gevraagd om het Woord van God weer echt te leren kennen, zoals het tot ons komt in de Heilige Schrift. Om er elke dag uit te leven. Want zo alleen kunnen wij deze wereld heiligen, kunnen wij door alles heen kijken en God zien. Is ons geloof niet een verzameling prachtige, maar vaak moeilijk te verstane, geloofswaarheden, zinnen, belijdenissen, teksten, dikke boeken. Maar is het ook leven? Is het zang? Is het verhaal? Is het elkaar bemoedigen? Is het alles en iedereen verstaan met licht in je hart dat alles, maar dan ook alles, veranderd? Toen kwamen ze naar Jezus toe. De mensen met hun kwalen. De mensen met hun problemen. De mensen met hun menselijke levens waarvan je God niet weet waarom het allemaal zó moet. Ze kwamen naar Hem toe en ze stonden op want door zijn Woord was in hen het Rijk van God begonnen.

Déze tijd zoekt dat het Rijk van God in ons: hoop, kennis, aandacht, onvoorwaardelijke liefde. Het vermogen om van de vreemdeling en de vijand zoveel te houden als van je liefste kind, je dierbaarste mens, om het geheim van de liefde te laten opgaan. In een tijd die zo tastbaar verduistert door egoïsme, angst en onmacht alom.

Dierbare broeders en zusters. Dat woord van God is hier. Die levende Christus bent u en zijn wij! Dat onvoorstelbaar geheim wat ons allen te boven gaat. Het is belichaamd. Het is voor ons samen gebracht in dat steeds weer samen spreken van de taal van de profeten, de aartsvader, de apostelen. De taal van de heiligen; van die mannen en vrouwen, die de enige geschiedenis maakt die blijft. Het is de taal die we leren door onze dagelijkse omgang met de Heilige Schrift: luisterend, lezend, overwegend, mompelend biddend, zingen, verkondigen. Want de profeten, aartsvaders, apostelen, ja alle heiligen: ze hebben in de Schriften het Woord vernomen. En wat zij zijn, die mannen en die vrouwen, dat zijn wij!. Moge het woord van God ons hart om vormen tot het hart van Christus.